

03751111

มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

Man and Environment

ภาคต้น ปีการศึกษา 2565

ชุดที่ 6 วันที่ 8-12 ส.ค. 65

การตั้งถิ่นฐาน

วิวัฒนาการในการตั้งถิ่นฐาน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานเกิดขึ้น เมื่อมนุษย์มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว จึงเกิด การรวมกลุ่ม เพื่อตั้งบ้านเรือน และจัดการกับสิ่งรอบตัวให้เหมาะกับการดำรงชีพ การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์จะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐานนั้นๆ ดังนี้

ปัจจัยทางกายภาพ

- โครงสร้างและระดับความสูงของพื้นที่
ที่ราบ เพาะปลูกสะดวก กว้างขวาง อุดมสมบูรณ์
ภูเขา ปลอดภัยจากการรุกราน ต้องเลือกด้านที่
เหมาะสม
- อากาศ อุณหภูมิ ความชื้น
- น้ำ ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำ น้ำบาดาล

ปัจจัยทางวัฒนธรรม

- ภาษา โดยเฉพาะภาษาพูด
- ศาสนา อาจมีอิทธิพลต่อการเกษตรกรรม
เศรษฐกิจ การบริโภค
- การเมือง กฎหมาย ที่ดิน สัมปทาน อุทยาน

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

- การเพาะปลูก การทำไร่เลื่อนลอย ไร่นาสวนผสม
- การเลี้ยงสัตว์ ไ่วบริโภค ใช้งาน ขาย
- อุตสาหกรรม เกิดชุมชนเมือง

ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐานในเมือง

เป็น “เมือง” หรือไม่ พิจารณาจาก

- จำนวนประชากร
- ความหนาแน่นของประชากร
- อาชีพของประชากร
- การใช้ที่ดิน

การใช้ที่ดิน ดูได้ในผังเมืองรวมจังหวัดต่าง ๆ

- ที่อยู่อาศัย
- พาณิชยกรรม
- อุตสาหกรรม
- เกษตรกรรม
- ที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- สถาบันศึกษา
- สถาบันศาสนา
- สถาบันราชการ

การตั้งถิ่นฐานในชนบท (นอกเขตเทศบาล)

- การตั้งถิ่นฐานแบบรวมกลุ่ม

เพื่อจะได้อยู่ในสังคมใกล้เคียงกัน อาจจะมีวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะการเกษตร แหล่งน้ำ การป้องกันอันตราย

- การตั้งถิ่นฐานแบบกระจาย พบบริเวณที่อุดมสมบูรณ์ เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินผืนใหญ่ มีจุดอ่อนคือ สาธารณูปโภคจัดการได้ยาก ลงทุนสูง

วีดิทัศน์ 10

Spirit of Asia : ภูเขาไฟบนหมู่เกาะทะเลใต้
youtu.be/SXNcs5jFc4w

หมู่เกาะทะเลใต้ในอินโดนีเซีย เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและอินเดีย ซึ่งคั่นกลางอยู่ระหว่างทวีปออสเตรเลียและเอเชีย เกาะน้อยใหญ่เป็นเสมือนหีบสมบัติของธรรมชาติที่ล่อตาล่อใจให้คนนอกเข้ามาตักตวงเอากลับไปเป็นสมบัติตน แม้จะร่อยหรอลงไปบ้าง แต่ธรรมชาติก็ได้ปรับสมดุลให้มันฟื้นตัวขึ้นมาได้ นอกเสียจากว่าความสมดุลนี้จะถูกทำลายด้วยความละโมภของมนุษย์

ความน่าสะพรึงกลัวของวันที่คุณเห็นอปากปล่องภูเขาไฟและยังมีร่องรอยของแผลเป็นหินลาวาขีดข่วนผืนผิวดินเอาไว้ได้สร้างสรรค์ทัศนียภาพที่สวยงาม จนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกต้องมนต์สะกดพากันมาปีนป่ายให้ถึงยอดปากปล่อง มันเป็นความท้าทายที่ต้องใช้ความอดทนและแรงบันดาลใจในการเอาชนะกับพลังธรรมชาติและใจของตัวเอง

